

a spell gives to a person. -सूत्रम् a charm fastened on a string. -स्नानम् the recitation of particular texts as a substitute for ablution. -स्पृश a. obtaining (anything) by means of spells. -हीन a. destitute of or contrary to sacred hymns.

मन्त्रणम्, -णा [मन्त्र ल्युट्] 1 Deliberation, consultation; न तेऽस्त्यकार्ये मतिपूर्वमन्त्रणे Rām. 5. 48. 5. -2 Advising, counselling; ' गर्वी खर्व.....मन्त्रणायन्त्रितः ' Stotra.

मन्त्रणकम् Invitation; Buddh.

मन्त्रतः ind. 1 With respect or according to the sacred texts. -2 Deliberately, advisedly.

मन्त्रवत् a. 1 Attended with spells or incantations; अशिक्षतां पितुरेव मन्त्रवत् R. 3. 31. -2 Initiated. -ind. 1 According to sacred texts. -2 According to the rules of consultation.

मन्त्रिः = मन्त्रिन् q. v.

मन्त्रित p. p. [मन्त्र-क्] 1 Consulted. -2 Counselling, advised; क्वचित् ते मन्त्रितो मन्त्रो राष्ट्रं न परिधावति Rām. 2. 100. 18. -3 Said, spoken. -4 Charmed, consecrated by mantras. -5 Settled, determined. -तम् Advice, counsel; सुयुद्धं वानराणां च सुमीवस्य च मन्त्रितम् Rām. 6. 112. 2.

मन्त्रिन् a. [मन्त्रयते मन्त्र् णिनि] 1 Wise, clever in counsel. -2 Familiar with sacred texts or spells. -3 Ved. Eloquent. -m. 1 A minister, counsellor, a king's minister; अजिताधिगमाय मन्त्रिभिर्युजे नीतिविशारदैरजः R. 8. 17; Ms. 8. 1. -2 A conjurer, an enchanter. -3 (In chess) The queen. -4 (In astrol.) The 12th mansion. -Comp. -धुर a. able to bear the burden of a minister's office; सुसंवृतो मन्त्रियुरैरमात्यैः शास्त्रकोविदैः Rām. 2. 100. 16. -पतिः, -प्रधानः, -प्रमुखः, -मुख्यः, -वरः, -श्रेष्ठः the prime minister, premier. -परिषद् a council of ministers; इन्द्रस्य हि मन्त्रिपरिषद् ऋषीणां सहस्रम् Kau. A. 1. 15. -प्रकाण्डः an excellent or eminent minister. -श्रोत्रियः a minister conversant with the Vedas.

मन्त्रिता, -त्वम् Ministership, office of a minister.

मन्थ्, -मथ् 1, 9 P. (मन्थति, मथति, मथ्नाति, मथित; pass. मथ्यते) To churn, produce by churning; (oft. with two acc.) सुधां सागरं मन्थुः or देवासुरैरमृतमम्बुनिधिर्मन्थे Ki. 5. 30. -2 To agitate, shake, stir round or up, turn up and down; (fig. also); तस्मात् समुद्रादिव मथ्यमानात् R. 16. 79. -3 (a) To crush, grind. (b) To grind down, oppress, afflict, trouble, distress sorely; मन्मथो मां मथन् निजनाम सान्धवं करोति Dk.; जातां मन्थे शिशिरमथितां पद्मिनीं वान्यरूपाम् Me. 85 (v. 1.). -4 To hurt, injure. -5 To destroy, kill, annihilate, crush down; मथ्नामि कौरवशतं समरे न कोपात् Ve. 1. 15; अमन्थीच परानीकम् Bk. 15. 46; 14. 36. -6 To tear off, dislocate. -7 To mix, mingle.

मन्थः [मन्थ्-करणे घञ्] 1 Churning, shaking about, stirring, agitating; मन्थादिव क्षुभ्यति गाङ्गमम्भः U. 7. 16;

R. 10. 3. -2 Killing, destroying. -3 A mixed beverage; पुंसां नक्षत्रेण मन्थं संनीय जुहोति Bri. Up. 6. 3. 1. -4 A churning-stick (मन्था also). -5 The sun. -6 A ray of the sun. -7 Excretion of rheum from the eyes, mucus (from the eyes), cataract. -8 An instrument for kindling fire by attrition. -9 A spoon for stirring. -10 A kind of antelope. -11 A medical preparation of drink; चूर्णे चतुष्पले शीते क्षुण्द्रव्यं पलं क्षिपेत्। मृत्पात्रे मन्थयेत् सम्यक् तस्माच्च द्विपलं पिबेत् Bhāva. P. -Comp. -अचलः, -अद्रिः, -गिरिः, -पर्वतः, -शैलः the Mandara mountain (used as a churning-stick); मन्थादिभ्रमणभ्रमं हृदि हरिदन्तावलाः पेदिरे Bv. 1. 55. -उदकः, -उदधिः the sea of milk. -गुणः a churning-cord. -जम् butter. -दण्डः, -दण्डकः a churning-stick. -विष्कम्भः the churning post (Mar. सुसळखांब).

मन्थनः [मथ्यतेऽनेन करणे ल्युट् भावे ल्युट् वा] A churning-stick. -नम् 1 Churning, agitating, stirring or shaking about. -2 Kindling fire by attrition. -नी A churning-vessel. -Comp. -घटी a churning-vessel.

मन्थर a. [मन्थ्-अरच्] 1 Slow, dull, tardy, lazy, inactive; गर्भमन्थरा Ś. 4; प्रत्यभिज्ञानमन्थरोऽभवत् *ibid*; स्थाने खल्वयं प्रसवमन्थरोऽभूत् M. 5; दरमन्थरचरणविहारम् Git. 11; Śi. 6. 40; 7. 18; 5. 62; R. 19. 21. -2 Stupid, foolish, silly; मन्थरकौलिकः. -3 Low, deep, hollow, having a low tone. -4 Large, broad, wide, big. -5 Bent, crooked, curved. -6 Indicating, showing (सूचक). -रः 1 A store, treasure. -2 The hair of the head. -3 Wrath, anger. -4 Fresh butter. -5 A churning-stick. -6 Hindrance, an obstacle. -7 A stronghold. -8 Fruit. -9 A spy, an informer. -10 The month Vaiśākha. -11 The mountain Mandara. -12 An antelope. -रा N. of a hump-backed nurse or slave of Kaikeyī who instigated her mistress, on the eve of Rāma's coronation as heir-apparent, to beg of her husband by the two boons formerly promised to her by him, the banishment of Rāma for fourteen years and the installation of Bharata on the throne; मन्थरां प्रविशस्वादौ कैकेयीं च ततः परम् A. Rām. -रम् Safflower. -Comp. -विवेक a. slow in judgment, void of discrimination; उन्मथ्य मन्थरविवेकमकाण्ड एव Māl. 1. 18.

मन्थरित a. Made slow, lazy; relaxed.

मन्थरुः The wind produced by the waving of a *chowrie*.

मन्थानः [मन्थ्-आनच्] 1 A churning-stick; प्रविशेशाय पातालं मन्थानः पर्वतोपमः Rām. -2 An epithet of Śiva.

मन्थानकः A kind of grass.

मन्थिन् a. [मन्थ् णिनि] 1 Churning, stirring. -2 Afflicting, annoying. -m. 1 Semen virile. -2 Ved. Soma juice. -नी A churning-vessel.

मन्द् 1 Ā. (मन्दते) (mostly Vedic) 1 To be drunk. -2 To be glad, to rejoice. -3 To languish, be languid.